

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kirkkolain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kirkkolakiin lisättäväksi säännös, jolla saatetaan voimaan pohjoismaisista työmarkkinoista 24 päivänä lokakuuta 1990 tehdyn sopimuksen eräät määräykset, ja säännös, jolla kielletään kirkollinen muutoksenhaku eräissä kilpailuneuvoston toimivaltaan kuuluvissa asioissa. Samal-

la tehdään mainitun sopimuksen soveltamiseen liittyvä kirkkohallituksen tehtäviä koskeva muutos sekä selvennetään muutoksenhakua koskevia säännöksiä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Pohjoismaisen työmarkkinasopimuksen voimaansaattaminen

Suomessa saatettiin voimaan Euroopan yhteisöjen direktiivin (89/48/ETY) mukainen järjestelmä, joka koskee vähintään kolmi- vuotisesta, korkeammasta ammatillisesta koulutuksesta annettujen tutkintotodistusten tunnustamista, Euroopan talousalueen valtioiden kansalaisten tutkintotodistusten tunnustamisesta annetulla lailla (1597/1992). Lain nimi on sittemmin muutettu laiksi Euroopan yhteisön valtioiden kansalaisten tutkintotodistusten tunnustamisesta ja edelleen laiksi Euroopan yhteisön yleisen tutkintojen tunnustamisjärjestelmän voimaansaattamisesta. Ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetussa laissa (531/1986) säädetään näiden opintojen tuottamasta kelpoisuudesta julkiseen virkaan ja toimeen.

Nämä lait eivät koskeneet kirkkoa. Koska kirkko on julkisoikeudellinen yhteisö, sen oli sopeutettava oma lainsäädäntönsä mainittujen lakien mukaiseksi. Kirkkolain (1054/1993) 6 lukuun lisättiin 2 a §, jossa

säädetään ulkomaisten opintojen ja tutkintotodistusten tuottamasta kelpoisuudesta. Suomen liittymisestä Euroopan unioniin johdettu terminologian muutos ja sovellutusalan laajennus toteutettiin kirkkolainsäädännössä vuonna 1997.

Nyt kirkkolakiin omaksuttavaksi ehdotetun pohjoismaisen työmarkkinasopimuksen mukaan henkilö, joka on Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan tai Ruotsin kansalainen ja on saanut jossakin näistä maista ammatin harjoittamiseen tai virkaan pätevöittävän vähintään kolmevuotisen korkeamman koulutuksen, saa myös muissa Pohjoismaissa oikeuden harjoittaa ammattia tai kelpoisuuden virkaan sopimuksessa tarkemmin määrättyin ehdoin. Sopimus ei koske niitä henkilöstöryhmiä, joita koskevat muut sopimukset yhteisöpohjoismaisista työmarkkinoista. Korkeammalla koulutuksella tarkoitetaan koulutusta, johon normaalina pääsyaatimuksena on yleinen tai ammatillinen lukiotason koulutus. Julkisten virkojen ja toimien kelpoisuusvaatimusten osalta sopimus saatettiin Suomessa voimaan Pohjoismaiden välillä pohjoismaisista työmarkkinoista henkilöille, jotka ovat saaneet vähintään kolmevuotisen korkeamman koulutuksen, tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä

sopimuksen soveltamisesta annetulla lailla (651/1998), jäljempänä voimaanpanolaki. Julkisella viralla tarkoitetaan laissa valtion, kunnan tai kuntayhtymän virkaa sekä itsenäisen julkisoikeudellisen laitoksen virkaa tai tointa ja julkisella toimella työsopimus-suhteista tehtävää kunnan ja kuntayhtymän palveluksessa.

Kelpoisuuden osoittamiseksi ei sopimuksessa tarkoitetuissa tapauksissa tarvita Euroopan yhteisön yleisen tutkintojen tunnustamisjärjestelmän voimaanpanosta annetun lain nojalla tehtyä päätöstä kelpoisuudesta virkaan tai tehtävään eikä ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain nojalla tehtyä päätöstä korkeakouluopintojen rinnastamisesta Suomessa suoritettuihin korkeakouluopintoihin. Sopimus koskee pohjoismaista myös Islantia ja Norjaa, jotka eivät ole Euroopan yhteisön jäsenvaltioita mutta kuuluvat Euroopan talousalueeseen. Voimaanpanolain mukaan kirkon virat eivät kuulu lain soveltamisalaan. Koska kirkko on julkisoikeudellinen yhteisö, sopimus on saatettava voimaan myös kirkkolainsäädännössä vastaavasti kuin Euroopan yhteisön yleisen tutkintojen tunnustamisjärjestelmä. Tämän vuoksi kirkkolain 6 luvun 2 a §:ään ehdotetaan lisättäväksi voimaanpanolain soveltamista koskeva momentti. Kirkkohallituksen tehtäviä koskevan 22 luvun 2 §:n 6 a kohtaa ehdotetaan täydennettäväksi siten, että siihen sisältyy myös päätöksenteko työmarkkinasopimuksessa tarkoitettujen tutkintojen tuottamasta kelpoisuudesta. Kirkkohallituksen päätöksestä voidaan valittaa korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Voimaanpanolain mukaan viranomaisen voi vaatia, että virkaa hakeva henkilö täyttää ne erityiset vaatimukset, jotka sopimuksen mukaan voidaan asettaa. Vaatimukset eivät kuitenkaan saa olla suurempia kuin mitä Euroopan yhteisön yleisen tutkintojen tunnustamisjärjestelmän voimaanpanosta annettujen lakien ja asetusten mukaan voitaisiin asettaa.

1.2. Oikeusturvakeinot hankintaa koskevassa asiassa

Nykyisten säännösten mukaan julkista hankintaa koskevaan kirkon ja seurakunnan viranomaisen päätökseen voidaan hakea muutosta, samoin kuin muihin päätöksiin, kirkkolain mukaan kirkollisvalituksella. Asia voidaan kuitenkin saattaa myös kilpailuneu-

voston ratkaistavaksi julkisista hankinnoista annetun lain (1505/1992), jäljempänä hankintalaki, mukaisesti. Käytettävissä on siten kahden eri lain mukaiset toisistaan poikkeavat oikeusturvakeinot. Hankintalakia säädettäessä tarkoituksena on ollut oikeusturvakeinojen keskittäminen kilpailuneuvostolle. Kuntalakiin (365/1995) ja hallintolainkäyttölakiin (586/1996) perustuvaa muutoksenhakua on rajoitettu hankintalain 9 a §:n 4 momenttiin otetulla säännöksellä. Ongelmaksi on muodostunut, tuleeko muutoksenhausta hankintoja koskevaan kirkon ja sen seurakunnan päätökseen säätää kirkkolaisissa vai hankintalaisissa.

Kirkkolaki on säätämisyjärjestyksensä johdosta erityisasemassa muihin lakeihin verrattuna. Tämän vuoksi kirkkolain mukaisen muutoksenhaun rajoittamista koskeva säännös on otettava kirkkolakiin.

Kirkkolain 24 luvun uudeksi 5 c §:ksi otettava rajoitussäännös sulkee pois laillisuusperusteella tehtävän valituksen silloin, kun hankinnassa on menety hankintalain tai lain 9 §:n 1 momentissa tarkoitettujen säännösten, määräysten, lainsäädännön tai sopimuksen vastaisesti. Kun päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, menee viranomaisen toimivaltaa ulommaksi tai on muun lain kuin hankintalain tai asetuksen vastainen, haetaan muutosta kirkon tai seurakunnan viranomaisen päätökseen myös julkista hankintaa koskevassa asiassa kirkkolain mukaisesti kirkollisvalituksella. Rajoitussäännöksen soveltamisala vastaa hankintalain 9 a §:n 4 momentin mukaista kieltoa valittaa kuntalain ja hallintolainkäyttölain mukaan kilpailuneuvoston toimivaltaan kuuluvassa asiassa sillä perusteella, että päätös on hankintalain vastainen.

Kirkkolain 24 luvun 6 §:ssä säädetään valitusviranomaisista. Pykälän 1 momentin mukaan valitusviranomaisena toimii seurakunnan tai seurakuntayhtymän päätöksissä sekä eräissä vaalivalituksissa tuomiokapituli, jollei jäljempänä samassa pykälässä toisin säädetä. Pykälän 2 momentin mukaan tuomiokapitulin ja kirkkohallituksen päätöksistä valitetaan korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Kirkkohallituksen eläkettä koskevassa asiassa antaman päätöksen muutoksenhakuviranomaisena toimii kuitenkin 24 luvun 5 a §:n nojalla vakuutusosasto. Lain 24 luvun 6 §:n 1 momentti ehdotetaan selvennettäväksi siten, että valitusviranomaisina toimisivat momentissa mainitut viranomaiset,

jollei kirkkolaissa toisin säädetä. Pykälän 2 momentin säännös siirrettiisiin 1 momenttiin.

2. Esityksen vaikutukset, valmistelu ja voimaantulo

Esityksellä ei ole taloudellisia vaikutuksia eikä myöskään henkilöstöön tai organisaatioon kohdistuvia vaikutuksia.

Muutokset on valmisteltu kirkkohallituksessa ja kirkolliskokouksen lakivaliokunnassa. Lakivaliokunta ja kirkolliskokous ovat antaneet niistä lausuntonsa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kirkkolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 26 päivänä marraskuuta 1993 annetun kirkkolain (1054/1993) 24 luvun 6 §:n 2 momentti,

muutetaan 6 luvun 2 a §:n 3 momentti, 22 luvun 2 §:n 1 momentin 6 a kohta ja 24 luvun 6 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 6 luvun 2 a §:n 3 momentti ja 22 luvun 2 §:n 1 momentin 6 a kohta laissa 59/1996, ja

lisätään 6 luvun 2 a §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 59/1996 ja laissa 1303/1997, uusi 3 momentti, jolloin muutettu 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, ja 24 lukuun uusi 5 c § seuraavasti:

6 luku

Viranhaltijat ja työntekijät

A. Yleiset säännökset

2 a §

Ulkomaiset opinnot ja tutkintotodistukset

Islannin, Norjan, Ruotsin, Suomen ja Tanskan kansalaiseen sovelletaan 1 ja 2 momentissa mainittujen lakien lisäksi lakia, joka on säädetty pohjoismaisista työmarkkinoista henkilöille, jotka ovat saaneet vähintään kolmevuotisen korkeamman koulutuksen, tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta (651/1998).

Siitä, miten 1—3 momentissa mainittuja lakeja sovelletaan päätettäessä kelpoisuudesta kirkon, seurakunnan tai seurakuntayhty-

män virkoihin, määrätään tarkemmin kirkkojärjestyksessä.

22 luku

Kirkkohallitus, kirkon keskusrahasto ja kirkon sopimusvaltuuskunta

2 §

Kirkkohallituksen tehtävät

Kirkkohallituksen tehtävänä on, jollei tässä laissa tai kirkkojärjestyksessä toisin säädetä tai määrätä,

6 a) päättää ulkomaisten opintojen, koulutuksen tai ammatillisen harjoittelun tunnustamisesta ja rinnastamisesta sekä tutkinnon tuottamasta kelpoisuudesta, joita 6 luvun 2 a §:ssä tarkoitetaan;

24 luku

Alistaminen ja muutoksenhaku

5 c §

Valituskielto kilpailuneuvoston toimivaltaan kuuluvassa asiassa

Seurakunnan tai seurakuntayhtymän viranomaisen, tuomiokapitulin tai kirkkohallituksen hankintaa koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta sillä perusteella, että päätös on julkisista hankinnoista annetun lain (1505/1992) vastainen, jos asian tutkiminen kuuluu kilpailuneuvoston toimivaltaan.

6 §

Valitusviranomaiset

Valitus tehdään, jollei tässä laissa toisin säädetä,

1) kirkkoneuvostolle tai seurakuntaneuvostolle johtokunnan, kappelineuvoston ja piirineuvoston päätöksestä sekä kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan taikka viranhaltijan 10 luvun 4 §:n 2 momentin nojalla tekemästä päätöksestä;

2) tuomiokapitulille seurakunnan tai seurakuntayhtymän muun viranomaisen päätöksestä sekä papinvaalista, seurakuntavaalista ja kirkolliskokousedustajan vaalista; ja

3) korkeimmalle hallinto-oikeudelle tuomiokapitulin ja kirkkohallituksen päätöksestä.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____
kuuta _____.

Helsingissä 12 päivänä toukokuuta 2000

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Kulttuuriministeri *Suvi Lindén*

Laki**kirkkolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 26 päivänä marraskuuta 1993 annetun kirkkolain (1054/1993) 24 luvun 6 §:n 2 momentti,

muutetaan 6 luvun 2 a §:n 3 momentti, 22 luvun 2 §:n 1 momentin 6 a kohta ja 24 luvun 6 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 6 luvun 2 a §:n 3 momentti ja 22 luvun 2 §:n 1 momentin 6 a kohta laissa 59/1996, ja

lisätään 6 luvun 2 a §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 59/1996 ja laissa 1303/1997, uusi 3 momentti, jolloin muutettu 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, ja 24 lukuun uusi 5 c § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 luku

Viranhaltijat ja työntekijät**A. Yleiset säännökset**

2 a §

Ulkomaiset opinnot ja tutkintotodistukset

Siitä, miten 1 ja 2 momentissa mainittuja lakeja sovelletaan päätettäessä kelpoisuudesta kirkon, seurakunnan tai seurakuntayhtymän virkoihin, määrätään tarkemmin kirkkojärjestyksessä.

Islannin, Norjan, Ruotsin, Suomen ja Tanskan kansalaiseen sovelletaan 1 ja 2 momentissa mainittujen lakien lisäksi lakia, joka on säädetty pohjoismaisista työmarkkinoista henkilöille, jotka ovat saaneet vähintään kolmevuotisen korkeamman koulutuksen, tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta (651/1998).

Siitä, miten 1—3 momentissa mainittuja lakeja sovelletaan päätettäessä kelpoisuudesta kirkon, seurakunnan tai seurakuntayhtymän virkoihin, määrätään tarkemmin kirkkojärjestyksessä.

22 luku

Kirkkohallitus, kirkon keskusrahasto ja kirkon sopimusvaltuuskunta

2 §

Kirkkohallituksen tehtävät

Kirkkohallituksen tehtävänä on, jollei tässä laissa tai kirkkojärjestyksessä toisin säädetä tai määrätä,

2 §

Kirkkohallituksen tehtävät

Kirkkohallituksen tehtävänä on, jollei tässä laissa tai kirkkojärjestyksessä toisin säädetä tai määrätä,

6 a) päättää 6 luvun 2 a §:n 1 ja 2 mo-

6 a) päättää ulkomaisten opintojen, koulu-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

mentissa tarkoitettujen ulkomaisten opintojen, koulutuksen tai ammatillisen harjoittelun tunnustamisesta ja rinnastamisesta;

tuksen tai ammatillisen harjoittelun tunnustamisesta ja rinnastamisesta sekä tutkinnon tuottamasta kelpoisuudesta, joita 6 luvun 2 a §:ssä tarkoitetaan;

24 luku

Alistaminen ja muutoksenhaku

5 c §

Valituskielto kilpailuneuvoston toimivaltaan kuuluvassa asiassa

Seurakunnan tai seurakuntayhtymän viranomaisen, tuomiokapitulin tai kirkkohallituksen hankintaa koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta sillä perusteella, että päätös on julkisista hankinnoista annetun lain (1505/1992) vastainen, jos asian tutkiminen kuuluu kilpailuneuvoston toimivaltaan.

6 §

Valitusviranomainen

Valitus seurakunnan tai seurakuntayhtymän viranomaisen päätöksestä sekä papinvaalista, seurakuntavaaleista ja kirkolliskokousedustajien vaalista tehdään tuomiokapitulille, jollei jäljempänä tässä pykälässä toisin säädetä. Johtokunnan, kappelineuvoston ja piirineuvoston päätöksestä sekä, milloin kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston puheenjohtajalle tai varapuheenjohtajalle taikka viranhaltijalle on 10 luvun 4 §:n 2 momentin mukaan annettu valta ratkaista asioita, tämän päätöksestä valitetaan asianomaiselle kirkkoneuvostolle tai seurakuntaneuvostolle.

Tuomiokapitulin ja kirkkohallituksen päätöksistä valitetaan korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

6 §

Valitusviranomaiset

Valitus tehdään, jollei tässä laissa toisin säädetä,

1) kirkkoneuvostolle tai seurakuntaneuvostolle johtokunnan, kappelineuvoston ja piirineuvoston päätöksestä sekä kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan taikka viranhaltijan 10 luvun 4 §:n 2 momentin nojalla tekemästä päätöksestä;

2) tuomiokapitulille seurakunnan tai seurakuntayhtymän muun viranomaisen päätöksestä sekä papinvaalista, seurakuntavaalista ja kirkolliskokousedustajan vaalista; ja

3) korkeimmalle hallinto-oikeudelle tuomiokapitulin ja kirkkohallituksen päätöksestä.

(2 mom. kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta .